

Дракохруст Тетяна Вікторівна

кандидат наук з державного управління,

старший викладач кафедри міжнародного права

та європейської інтеграції

Тернопільського національного економічного університету

Мудрик Катерина Андріївна

Студентка спеціальності «Правознавство»

юридичного факультету

Тернопільського національного економічного університету

ІНОЗЕМЕЦЬ ЯК СУБ'ЄКТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто нормативно-правову базу, яка регулює правовий статус іноземців як суб'єктів підприємницької діяльності. Проаналізовано процедуру створення іноземцем суб'єкта господарювання в Україні. Досліджено проблеми здійснення іноземцями підприємницької діяльності в Україні та запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: іноземець, підприємницька діяльність, міграційна політика, державна реєстрація, імміграція

В статье рассмотрена нормативно – правовая база, которая регулирует правовой статус иностранцев как субъектов предпринимательской деятельности. Проанализирована процедура создания иностранцем предприятия в Украине. Исследованы проблемы осуществления иностранцами предпринимательской деятельности в Украине и предложены пути их решения.

Ключевые слова: иностранец, предпринимательская деятельность, миграционная политика, государственная регистрация, иммиграция.

Drakokhrust T.V., Mudryk K.A. Foreigner as an entrepreneur in Ukraine

The article deals with the regulation of the legal framework governing the legal status of foreigners as entrepreneurs. The foreigner's status as a business entity in Ukraine and its features is studied. The requirements that are needed to ensure that a foreigner could be an entity in Ukraine are given. The limits of the implementation of a foreign business are determined. The features of state registration of enterprises with foreign investment and foreign enterprises are determined. The processes of the foreign registration as an individual entrepreneur are given. Well-defined legal grounds of staying in Ukraine of foreign citizens and stateless persons are characterized. The process of registration of residence of foreigners and stateless persons is determined. The list of required documents for state registration of foreigner's legal entity or individual entrepreneur and timing of submission of these documents to the state registrar is defined. The question of legalization for foreign public documents is analyzed. The list of the official documents, which bear the apostille, which do not require any further certification (legalization) is defined. In such cases where the usage of Apostille is impossible, legalization of documents is used by the consular legalization. The problems of foreigner's implementation of business activity in Ukraine and the ways of their solution are researched. Relevant is the introduction of the principle of "single window" where the foreigner would provide one person (public administrator) the necessary documents and the foreigner will get his permit documents through definite period of time.

У статті розглянуто нормативно-правову базу, яка регулює правовий статус іноземців як суб'єктів підприємницької діяльності. Досліджено статус іноземця як суб'єкта підприємницької діяльності в Україні та його особливостей. Розглянуті вимоги, які необхідна для того, щоб іноземець міг стати суб'єктом господарювання на території України. Визначено, які існують обмеження для здійснення іноземцем підприємницької діяльності. Розглянуто особливості державної реєстрації підприємств з іноземними інвестиціями та

іноземних підприємств. Сконцентровано увагу яким чином відбувається реєстрація іноземця як фізичної особи-підприємця. Охарактеризовано чіткий перелік законних підстав перебування на території України іноземних громадян та осіб без громадянства. Розглянуто процес реєстрації місця проживання іноземців та осіб без громадянства. Визначено вичерпний перелік необхідних документів для державної реєстрації іноземцями юридичної особи чи фізичної особи-підприємця та терміни подачі даних документів державному реєстратору. Проаналізовано питання легалізації іноземних офіційних документів. Визначено перелік офіційних документів, на яких проставлено апостиль, які не потребують будь-якого подальшого засвідчення (легалізації). У випадках, коли використання апостилю неможливе, використовується легалізація документів шляхом консульської легалізації. Досліджено проблеми здійснення іноземцями підприємницької діяльності в Україні та запропоновано шляхи їх вирішення. Актуальним є запровадження принципу «єдиного вікна», де іноземець здавав би одній особі (державному адміністратору) необхідний пакет документів і через встановлений законодавством час приходив отримувати вже оформлений дозвільний документ.

Актуальність теми. У зв'язку з процесами євроінтеграції, розширення економічних зв'язків із світовим співтовариством та реформуванням нормативно-правової бази все більше іноземців відвідують Україну не лише із метою туризму, а й для того, щоб займатися підприємницькою діяльністю. У результаті цього відбувається розвиток економіки та притік іноземного капіталу у нашу державу, запроваджуються нові технології на виробництвах, створюються додаткові робочі місця тощо.

Аналіз джерел та публікацій. Проблеми правового регулювання праці іноземних громадян в Україні, а також здійснення ними підприємницької діяльності є предметом дослідження зокрема таких учених як Грузінової Л., Глов'юк Л. І., Дудковського Б. О., Міхальського А. О., Бондаренка К. В. тощо. У цілому, незважаючи на актуальність та важливість, дана тема недостатньо досліджена в Україні.

Метою даної роботи є дослідження статусу іноземця як суб'єкта підприємницької діяльності в Україні та його особливостей.

Завдання даної статті:

- 1) проаналізувати нормативно-правову базу, яка регулює правовий статус іноземців як суб'єктів підприємницької діяльності;
- 2) з'ясувати, яка процедура створення іноземцем суб'єкта господарювання в Україні;
- 3) дослідити проблеми здійснення іноземцями підприємницької діяльності у нашій державі та запропонувати шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Говорячи про чергову хвилю міграції у світі, без заперечення можна вважати її економічною. Велика частина громадян окремих держав, серед яких і Україна, виїжджають до інших більш багатих та розвинутих країн з метою працевлаштування. У той же час, у зв'язку з євроінтеграційними процесами у нашій державі, вона все більше і більше відкривається для світу з нової сторони та набуває популярності серед іноземців, і це стосується не лише сфери туризму, а й працевлаштування та ведення господарської діяльності.

Доказом вищесказаного є те, що лише за 2014 рік в Україну прибули *12 711507 іноземців*, з яких *786* з метою працевлаштування, *2 496* з метою імміграції, *49 437* осіб з службовою, діловою, дипломатичною метою (табл. 1) [1].

Таблиця 1

В'їзд іноземних громадян в Україну у 2014 році

Кількість іноземних громадян, які в'їхали в Україну – усього	Із них – за метою поїздки						
	службова, ділова, дипломатична	туризм	приватна	навчання	працевлаштування	імміграція (постійне місце проживання)	культурний та спортивний обмін, релігійна, інша
12 711507	49 437	14 6804	96 96854	1 109	786	2 496	2 814021

Варто зазначити, що за офіційними даними станом на 1 січня 2013 р. в Україні було зареєстровано 6,7 млн. суб'єктів господарювання, що на 4,1 млн. більше ніж у 2000 році [2, с. 284-285].

Якщо говорити про 2015 рік, то станом на 1 червня кількість юридичних осіб в Україні становила 1 091247, а на 1 листопада 2015 року – 1 112757. При чому взято на облік в ЄДРПОУ лише протягом жовтня 2015 року 5 120 юридичних осіб, а знято з обліку – 1 183 [1].

Стаття 55 Господарського кодексу України (далі – ГК України) називає суб'єктами господарювання (підприємцями) не лише громадян України, а й іноземців та осіб без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці [3].

Відповідно до п. 6 ст. 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземець – це особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав [4].

До іноземців в Україні застосовується *національний правовий режим*, який закріплений у законодавстві нашої держави. Відповідно до ст. 26 Конституції України іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, - за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України. Це закріплено і у ст. 3 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». При цьому ст. 42 Основного Закону держави закріплює положення про те, що кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом [5]. Як бачимо, винятку у вигляді заборони іноземному громадянину займатися підприємницькою діяльністю Конституція України не встановлює, а отже він може бути суб'єктом господарювання за однієї умови – законності перебування на території України.

Щодо підприємців з іноземним походженням ГК України наводить свою класифікацію, а саме:

1. Іноземні підприємці в Україні (фізичні особи-підприємці).

2. Підприємства з іноземними інвестиціями. Відповідно до ст. 116 ГК України ними вважаються підприємства, у статутному капіталі яких не менш як десять відсотків становить іноземна інвестиція. Підприємство набуває статусу підприємства з іноземними інвестиціями з дня зарахування іноземної інвестиції на його баланс. Іноземними інвестиціями можуть бути цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Реєстрація підприємств з іноземними інвестиціями та іноземних підприємств відбувається у звичайному порядку, встановленому для реєстрації юридичних осіб України. Закон у разі державної реєстрації юридичної особи, засновником (засновниками) якої є іноземна юридична особа, окрім загального набору документів для засновників-резидентів, вимагає додатково подання документу про підтвердження реєстрації іноземної особи в країні її місцезнаходження, зокрема витягу із торговельного, банківського або судового реєстру, який повинен бути легалізований у встановленому порядку.

Окрім особливостей реєстрації підприємств з іноземними інвестиціями та іноземних підприємств, слід зазначити, що така участь іноземців та іноземних компаній у господарській діяльності в Україні відповідно до ст. 392 ГК України вважається формами здійснення іноземних інвестицій. На території України щодо іноземних інвестицій встановлюється національний режим інвестиційної діяльності, за винятками, передбаченими законами України та чинними міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

3. Іноземні підприємства. Згідно із ст. 117 ГК України іноземним підприємством є унітарне або корпоративне підприємство, створене за законодавством України, що діє виключно на основі власності іноземців або іноземних юридичних осіб, або діюче підприємство, придбане повністю у власність цих осіб. Іноземні підприємства не можуть створюватися у галузях, що мають стратегічне значення для безпеки держави.

4. Представництва нерезидентів в Україні. Окрім здійснення діяльності нерезидентами в Україні безпосередньо, чи шляхом створення підприємств з іноземними інвестиціями чи іноземних підприємств, іноземні компанії можуть створювати в Україні свої представництва, які й здійснюватимуть від їх імені господарську діяльність. Для того, щоб створений нерезидентом в Україні відокремлений підрозділ (далі – представництво) почав свою господарську діяльність, йому необхідно мати банківський рахунок та стати на облік у податкових органах [6, 57-58].

Як бачимо, іноземець в Україні може зареєструвати юридичну особу або оформитись фізичною особою-підприємцем.

Необхідні дії для реєстрації іноземця фізичною особою-підприємцем:

I. На законних підставах перебувати на території України.

II. Зареєструвати своє місце проживання протягом 10 днів після прибуття до такого місця проживання.

III. Перебувати у зареєстрованому місці проживання протягом 6 місяців з дня реєстрації.

IV. Отримати реєстраційний номер облікової картки платника податків (ідентифікаційний код).

V. Подати державному реєстратору документи за своїм місцем проживання відповідно до ст. 42 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" для реєстрації фізичної особи-підприємця.

Першою вимогою, яка необхідна для того, щоб іноземець міг стати суб'єктом господарювання є законність його перебування на території нашої держави. Відповідно до вимог Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» законними підставами перебування на території України для іноземців та осіб без громадянства є реєстрація на території України паспортного документа або наявність посвідки на постійне або тимчасове проживання в Україні, або документів, що засвідчують отримання статусу біженця чи притулку в Україні. Паспортний документ подається іноземцем та особою без громадянства для реєстрації у пункті

пропуску через державний кордон посадовій особі Державної прикордонної служби [7].

Законними підставами перебування на території України іноземних громадян та осіб без громадянства є один з таких документів:

- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- проїзний документ дитини;
- дипломатичний паспорт;
- службовий паспорт;
- посвідчення особи моряка.

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземні громадяни можуть у встановленому порядку іммігрувати в Україну на постійне проживання або прибути для працевлаштування на визначений термін, а також тимчасово перебувати на її території [4].

Іноземні громадяни та особи без громадянства, які іммігрували на постійне проживання або прибули для тимчасового працевлаштування, отримують посвідки відповідно на постійне або тимчасове проживання. Порядок видачі дозволу на імміграцію, а також посвідки на постійне проживання визначається Законом України «Про імміграцію» [8]. Іноземні громадяни та особи без громадянства, які перебувають в Україні на інших законних підставах, вважаються такими, що тимчасово перебувають в Україні. Вони зобов'язані у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, зареєструвати свої паспортні документи в органах Державної прикордонної служби і виїхати з України після закінчення відповідного терміну перебування.

Державна реєстрація фізичних осіб - підприємців проводиться державним реєстратором за місцем проживання фізичної особи - підприємця.

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» громадянин України, а також іноземець чи особа без громадянства, які постійно або тимчасово проживають в Україні, зобов'язані протягом десяти днів після прибуття до нового місця проживання його зареєструвати [7].

Реєстрація місця проживання особи здійснюється в день подання нею документів. Якщо ви забули або не захотіли зареєструватись, то не зможете звернутися до державного реєстратора з документами для реєстрації фізичною особою-підприємцем. За законом, місце проживання - це житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, у якому особа проживає постійно або тимчасово, а місце перебування – це адміністративно-територіальна одиниця, на території якої особа проживає строком менше шести місяців на рік. З цих визначень можна зробити висновок, що місцем проживання є житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, у якому особа проживає постійно або тимчасово, але не менше 6 місяців на рік, бо якщо менше цього терміну, то це вже буде вважатися місцем перебування [7].

Оскільки, відповідно до закону, реєстрація іноземного громадянина у якості фізичної особи-підприємця на території України здійснюється за місцем проживання останнього, а підтвердити таке місце проживання можливо тільки шляхом реєстрації паспортного документа, зареєструватись нерезидент може тільки після документально підтвердженого проживання за певною адресою протягом 6 місяців. Таким чином, лише із закінченням 6-місячного строку з дати реєстрації місця проживання на території України іноземний громадянин має право зареєструватись у якості фізичної особи-підприємця згідно закону.

Тобто, особа впродовж цього строку не може зареєструватися як фізична особа-підприємець. Звідси випливає, що фактично джерела права України суттєво обмежують задеклароване найвищим з них – Конституцією України право кожного на законних підставах здійснювати підприємницьку діяльність не заборонену законом. Це, у свою чергу, негативно впливає на розвиток економіки України, адже саме підприємницька діяльність дозволяє особі мати легальне джерело доходів, які, у тому числі, могли б стати об'єктом оподаткування та поповнювати державний бюджет України [9, с. 30-31].

Проблеми з реєстрацією місця проживання спонукають до створення іноземними громадянами юридичних осіб як альтернативних форм здійснення підприємницької діяльності, де не потрібно реєструвати місце проживання.

Така ситуація у свою чергу може негативно вплинути на інвестиційну привабливість держави, зважаючи на те, що підприємницька діяльність іноземних громадян в Україні є формою здійснення ними інвестицій у нашу державу. Таким чином, встановлені перепони на шляху до реєстрації іноземними громадянами у якості фізичних осіб-підприємців є порушенням принципу національного режиму інвестиційної та господарської діяльності, встановленому у ст. 7 Закону України «Про режим іноземного інвестування» [10].

Якщо іноземна особа зачекала вищевказані 6 місяців і все ще хоче зареєструвати бізнес у нашій державі, то наступною необхідною дією для реєстрації фізичною особою-підприємцем є присвоєння їй реєстраційного номеру облікової картки платника податків (ідентифікаційний код).

Згідно із вітчизняним законодавством іноземні громадяни повинні отримати код, якщо вони:

- мають об'єкти оподаткування, передбачені чинним законодавством, і зобов'язані сплачувати податки та інші обов'язкові платежі;
- реєструються як фізичні особи-підприємці на території України;
- є засновниками юридичної особи на території України.

Відповідно до ст. 70 Податкового кодексу України фізична особа - платник податків незалежно від віку (як резидент, так і нерезидент), для якої раніше не формувалася облікова картка платника податків та яка не включена до Державного реєстру фізичних осіб - платників податків, зобов'язана особисто або через законного представника чи уповноважену особу подати відповідному органу Державної фіскальної служби облікову картку фізичної особи - платника податків, яка є водночас заявою для реєстрації в Державному реєстрі, та пред'явити документ, що посвідчує особу. Для заповнення облікової картки використовуються дані документа, що посвідчує особу. Іноземець заповнює облікову картку державною (українською) мовою, розбірливим почерком без виправлень відповідно до паспортного документа, що має засвідчений у встановленому законодавством порядку переклад на українську мову [11].

До облікової картки фізичної особи - платника податків та повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) вноситься така інформація:

- прізвище, ім'я та по батькові;
- дата народження;
- місце народження (країна, область, район, населений пункт);
- місце проживання, а для іноземних громадян - також громадянство;
- серія, номер свідоцтва про народження, паспорта (аналогічні дані іншого документа, що посвідчує особу), ким і коли виданий.

Реєстрація фізичної особи у Державному реєстрі фізичних осіб-платників податків та інших обов'язкових платежів здійснюється протягом десяти робочих днів від дня подання до органу Державної фіскальної служби облікової картки. Якщо документи надсилаються до контролюючого органу рекомендованим листом, підпис фізичної особи на обліковій картці, повідомленні чи заяві повинен бути засвідчений нотаріально.

Облік фізичних осіб - платників податків, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган, ведеться в окремому реєстрі Державного реєстру за прізвищем, ім'ям, по батькові та серією і номером паспорта без використання реєстраційного номера облікової картки [11].

Після отримання ідентифікаційного коду, наступним етапом є реєстрація фізичної особи як підприємця.

Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців проводиться державним реєстратором виключно у виконавчому комітеті міської ради міста обласного значення або у районній, районній у містах Києві та Севастополі державній адміністрації за місцезнаходженням юридичної особи або за місцем проживання фізичної особи – підприємця.

Для проведення державної реєстрації фізична особа, яка має намір стати підприємцем, або уповноважена нею особа повинна подати особисто (надіслати

поштовим відправленням з описом вкладення або в разі подання електронних документів подати опис, що містить відомості про надіслані електронні документи, в електронній формі) або через уповноважену особу державному реєстратору за місцем проживання такі документи:

1. Заповнену реєстраційну картку № 10 на проведення державної реєстрації фізичної особи-підприємця. Заповнювати її необхідно друкованими літерами.

2. Копію документу, який засвідчує реєстрацію в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків (у народі – ідентифікаційний код).

3. Нотаріально посвідчена письмова згода батьків (усиновлювачів) чи піклувальника, або органу опіки та піклування - якщо заявником є фізична особа, яка досягла 16 років і має бажання займатися підприємницькою діяльністю.

4. Документ, що засвідчує повноваження (*довіреність, доручення тощо*) - якщо документи подаються представником.

5. Якщо документи для проведення державної реєстрації подаються заявником особисто, державному реєстратору додатково пред'являється паспорт.

Дата внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців є датою державної реєстрації фізичної особи-підприємця. Строк реєстрації не повинен перевищувати два робочих дні з дати надходження документів і не пізніше наступного дня фізична особа-підприємець отримує свідоцтво про державну реєстрацію, яке має бути оформлено державним реєстратором і видано заявнику не пізніше наступного робочого дня з дати державної реєстрації фізичної особи-підприємця.

Державний реєстратор не пізніше наступного робочого дня з дати державної реєстрації фізичної особи-підприємця зобов'язаний передати відповідним органам статистики, Державної фіскальної служби, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування повідомлення про реєстрацію фізичної особи-підприємця із зазначенням номера та дати внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру та відомості з

реєстраційної картки на проведення державної реєстрації фізичної особи-підприємця для взяття його на облік [12].

Залишилися останні кроки, щоб почати діяти як фізична особа-підприємець, і ними є:

- отримання виписки (особисто або поштою) з Єдиного державного реєстру;

Протягом 24 годин, крім вихідних та святкових днів, після отримання державним реєстратором від органів статистики, Пенсійного фонду України даних про взяття на облік фізичної особи - підприємця державним реєстратором видається (надсилається поштовим відправленням з описом вкладення) заявнику виписки з Єдиного державного реєстру.

- вибір системи оподаткування;
- взяття на облік як платника Єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- відкриття розрахункового рахунку у комерційному банку;
- виготовлення печаток і штампів.

Ще потрібно визначитися із видом діяльності, яким хоче займатись фізична особа-підприємець. У даному питанні допоможе класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД), який можна знайти в Інтернеті, або проконсультуватись у того ж державного реєстратора.

Як бачимо, при проходженні дозвільно-погоджувальних процедур від іноземця будуть вимагатись певні документи, які були видані у країні його походження (наприклад, паспортний документ або документ про підтвердження реєстрації іноземної особи в країні її місцезнаходження, зокрема витяг із торговельного, банківського або судового реєстру тощо). Саме тому актуальним є питання легалізації іноземних офіційних документів. Для легалізації документів використовують два способи:

- проставлення апостиля;
- консульська легалізація.

22 грудня 2003 року для України набула чинності Гаазька Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів (від 5 жовтня 1961

р.), до якої вона приєдналася 10 січня 2002 року. Офіційні документи, які будуть використовуватись на території держав-учасниць Конвенції, мають засвідчуватися спеціальним штампом „Apostille” (далі – апостиль), проставленим компетентним органом держави, в якій був складений документ. Апостиль проставляється на вимогу особи, яка підписала документ, або будь-якого пред'явника документа.

Заповнений належним чином апостиль засвідчує справжність підпису, якість, в якій виступала особа, що підписала документ, та, у відповідному випадку, автентичність відбитку печатки або штампу, якими скріплений документ. Офіційні документи, на яких проставлено апостиль, не потребують будь-якого подальшого засвідчення (легалізації). Такими документами можуть бути:

- документи, які виходять від органу або посадової особи, і що діють у сфері судової юрисдикції держави, включаючи документи, які виходять від органів прокуратури, секретаря суду або судового виконавця;

- адміністративні документи;

- нотаріальні акти;

- офіційні свідоцтва, виконані на документах, підписаних особами, у їх приватній якості, такі як офіційні свідоцтва про реєстрацію документа або факту, який існував на певну дату, та офіційні і нотаріальні засвідчення підписів.

Однак ця Конвенція не поширюється:

- на документи, складені дипломатичними або консульськими агентами;

- на адміністративні документи, що мають пряме відношення до комерційних або митних операцій.

Список країн-учасниць даної Конвенції із дня її підписання постійно поповнюється, і сьогодні становить 137 держав (наприклад, Австрія, Аргентина, Австралія, Бельгія, Багами, Великобританія, Греція, Домініканська республіка, Іспанія, Індія, Італія, Ірландія, Ізраїль, Люксембург, Ліхтенштейн, Нідерланди, Сполучені Штати Америки, Туреччина, Японія, Швейцарія,

Швеція та інші) або окремих регіонів однієї держави, як у випадку з китайськими Макао і Сянган [13].

Необхідно мати на увазі, що не всі країни визнали такий спосіб легалізації документів, як проставлення апостилю. Тому не завжди можна ним скористатися. Повний перелік країн, на які поширюється такий спосіб легалізації, зазначений у Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів.

У випадках, коли використання апостилю неможливе, доведеться легалізувати документи шляхом консульської легалізації. Для консульської легалізації необхідно буде подати документи до Департаменту консульської служби Міністерства закордонних справ України (далі - МЗС). При поданні офіційних документів на консульську легалізацію:

— фізичні особи подають документ, який посвідчує особу, та заяву на вчинення консульської легалізації;

— юридичні особи подають лист-звернення про вчинення консульської легалізації.

У разі подання заяви представником фізичної чи юридичної особи подається доручення або інший документ, що підтверджує повноваження діяти від імені цих осіб. За консульську легалізацію справляється консульський збір.

Висновки. Отже, зараз економіка нашої держави переживає досить важкий період і їй, як ніколи, потрібні іноземні інвестиції. Підприємницька діяльність іноземних громадян в Україні якраз і є однією із форм здійснення ними інвестицій у нашу державу, які допоможуть модернізувати економіку України та зробити національну продукцію конкурентноздатною на міжнародному ринку. Особливої актуальності це набуває у даний період, коли активно здійснюється процес щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом. Саме тому українська влада повинна зробити усе, щоб забезпечити комфортні умови для ведення бізнесу у нашій державі не лише громадянам, а й іноземцям та особам без громадянства. Для цього варто вчинити такі дії:

- у першу чергу привести українське законодавство у відповідність із міжнародним законодавством та законодавством Європейського Союзу;
- усунути суперечності між різними нормативно-правовими актами національної системи права;
- спростити та прискорити систему реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, у 2-3 рази скоротити грошові та часові витрати підприємців на цю процедуру. Актуальним є запровадження принципу «єдиного вікна», де іноземець здавав би одній особі (державному адміністратору) необхідний пакет документів і через встановлений законодавством час приходив отримувати вже оформлений дозвільний документ.
- надавати різноманітні пільги, преференції та державну підтримку іноземцям як суб'єктам підприємницької діяльності;
- усунути корупційні схеми у державних органах, адже це один із основних чинників, який відлякує іноземних бізнесменів.

Загалом, потрібно зробити все, щоб розвивати не лише український бізнес, а й залучати іноземців до створення юридичних осіб та фізичних осіб підприємців.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Хомутенко В. П., Хомутенко А. В. Ідентифікація суб'єктів господарювання як платників податків // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. – Випуск 1(52). – С. 284-289.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18. – Ст. 144.
4. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011 року № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – №19-20. – Ст. 179.
5. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. – Ст. 141/

6. Єфімов О. Діяльність нерезидента як об'єкт оподаткування в Україні // Бухгалтерія. – 2013. - № 45 (1084). - Ст. 55-58.

7. Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» від 11.12.2003 року № 1382-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - №15. – Ст. 232.

8. Закон України «Про імміграцію» від 07.06.2001 року № 2491-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - №41. – Ст. 197.

9. Бондаренко К. В. Набуття статусу фізичної особи-підприємця іноземним громадянином як форма реалізації конституційного права особи на здійснення підприємницької діяльності // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. – 2014. – Випуск 3(24). – Ст. 27-31.

10. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 № 93/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №19. – Ст. 80.

11. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №13-14. – Ст. 112.

12. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15.05.2003 № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №31. – Ст. 263.

13. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 05.10.1961 року // Офіційний вісник України. – 2003. - № 46. - Ст. 266.